

Akademik Öz-Düzenleme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Akademik Öz-Düzenleme Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16560>

Özet

Akademik Öz-Düzenleme Ölçeği, öğrencilerin öğrenme süreçlerini yönetme ve kontrol etme becerilerini ölçmek amacıyla Türkçe'ye uyarlanmış bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle ortaöğretim düzeyindeki öğrencilerin akademik başarılarındaki etkileyen içsel ve dışsal düzenleme stratejilerini değerlendirmek için kullanılmaktadır. Ölçeğin uyarlaması, M. Durmaz tarafından 2012 yılında yürütülen ve temel psikolojik ihtiyaçlar, motivasyon ve matematik kaygısı arasındaki ilişkileri inceleyen bir yüksek lisans tezi kapsamında gerçekleştirilmiştir.

Ölçek, öğrencilerin öğrenme hedeflerine ulaşırken gösterdikleri planlama, izleme, çaba yönetimi ve değerlendirme gibi kritik öz-düzenleme becerilerini hedeflemektedir. Uyarlama çalışması, ölçeğin Türk kültürü ve eğitim sistemi bağlamında geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullanılabilirliğini göstermeyi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Akademik Öz-Düzenleme, Öz-Düzenleme, Motivasyon, Ortaöğretim, Psikometrik Araç, Uyarlama.

Yazarlar

M. Durmaz (Uyarlayan).

Amaç

Ölçeğin temel amacı, ortaöğretim öğrencilerinin akademik bağlamdaki öğrenme süreçlerini planlama, izleme ve değerlendirme becerilerinin düzeyini belirlemektir. Bu araç, öğrencilerin öğrenme ortamlarında ne kadar başarılı ve etkili olduklarını saptayarak, akademik başarı ve psikolojik iyi oluş arasındaki bağlantıları araştırmalarına yardımcı hedeflemektedir.

Ölçek, adaptasyon çalışmasında özellikle öğrencilerin temel psikolojik ihtiyaçlarının karşılanması düzeyi, motivasyon türleri ve akademik kaygı gibi değişkenlerle öz-düzenleme arasındaki ilişkileri incelemek üzere kullanılmaktadır. Bu ilişkilerin anlaşılması, eğitimsel müdahale programlarının geliştirilmesine katkı sağlamaktadır.

Yapı

Akademik Öz-Düzenleme Ölçeği, bireyin öğrenme hedeflerine ulaşmak için bilişsel, üstbilişsel ve motivasyonel süreçlerini sistematik olarak yönlendirme kapasitesini ölçen karmaşık bir yapıya sahiptir. Öz-düzenleme, sadece akademik stratejileri kullanmayı değil, aynı zamanda öğrenmeye yönelik motivasyonel inançlar ve duygusal durumlar yönetme becerisini de kapsar.

Bu yapı genellikle şu temel bileşenleri içerir: **Hedef Belirleme**, **Planlama** (zaman yönetimi ve görev organizasyonu), **Denetim** (öğrenme sürecinde kendini kontrol etme), **Çaba Yönetimi** (zorluklarla karşılaşılarda direnci sürdürme) ve **Değerlendirme** (sonuçları analiz etme ve stratejileri ayarlama).

Geçerlik

Kaynak içerikte ölçeğin geçerlik bilgileri spesifik olarak belirtilmemiştir. Ancak, bir uyarılma çalışması bağlamında, ölçeğin orijinal yapıdaki Türkçe kültürü ve örnekleme üzerindeki yapısal geçerliliğinin incelenmesi beklenir. Yapısal geçerlik, genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) veya Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yoluyla test edilerek, orijinal ölçeğin boyutlarındaki Türkçe formda da korunduğu doğrulanmaya çalışılır.

Ayrıca, ölçeğin ölçtüğü yapıyı temsil eden maddelerin uygunluğunu belirlemek amacıyla uzman görüşü alınarak **İçerik Geçerliliği** sağlanmalıdır. Uyarılma çalışmasında, ölçeğin aynı yapıyı ölçen diğer araçlarla (örneğin, motivasyon ölçekleri veya akademik başarı ölçümleri) ilişkisi incelenerek **Ölçüt Geçerliliği** de değerlendirilmi olabilir.

Güvenirlilik

Güvenirlilik analizlerine dair detaylı sonuçlar kaynak içerikte doğrudan sunulmamıştır. Tipik olarak akademik ölçek adaptasyonlarında, ölçeğin maddelerinin iç tutarlılığına değerlendirme amacıyla **İç Tutarlılık Katsayısı** hesaplanır.

Bu bağlamda, ölçeğin uyarılma çalışmasında Cronbach Alfa katsayısının hesaplanarak, ölçeğin genelini ve varsa alt boyutlarındaki ne derece tutarlı ölçüm sağlandığını raporlanmalıdır. Akademik öz-düzenleme ölçekleri için kabul edilebilir güvenirlilik düzeyleri (genellikle .70 ve üzeri) beklenmektedir.

Faktör Analizi

Akademik Öz-Düzenleme, doğası gereği çok boyutlu bir yapıdır. Ölçeğin orijinal formu, öz-düzenlemenin farklı alt bileşenlerini ölçmek üzere tasarlanmıştır. Uyarılma çalışmasında, ölçeğin Türkçe formunun bu çok boyutlu yapıyı Türk örnekleminde de tutarlı bir şekilde yansıtmadığını belirlemek için Faktör Analizi yöntemleri kullanılmıştır.

Bu analizler, ölçek maddelerinin hangi faktörler altında toplandığını ve bu faktörlerin orijinal ölçeğin teorik yapıyla ne kadar örtüşüğünü gösterir. Bu süreç, ölçeğin yapısal geçerliliğini destekleyen kritik bir adımdır.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Derecelendirme bilgisi belirtilmemiştir, ancak akademik öz-düzenleme ölçeklerinde yaygın olarak 5'li veya 6'lı Likert tipi derecelendirme formatı kullanılır.

Language Available: Türkçe

Population Group: Ortaöğretim Öğrencileri

Age Group: 10. Sınıf öğrencileri (Genellikle 15-16 yaş grubu)

Population Details: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde sunulan yüksek lisans tezinde kullanılmıştır.

Test Methodology: Öz-bildirim envanteri.

Anahtar Kelimeler

Akademik Başarı, Öz-Yeterlik, Matematik Kaygısı, Yüksek Lisans Tezi, Bilişsel Stratejiler.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin uyarlama çalışması 2012 yılında tamamlanmıştır. Ölçeği bilimsel çalışmalarda kullanmak isteyen araştırmacıların, tez çalışması yürüten M. Durmaz'dan ve orijinal ölçek geliştirenlerden izin alması gerekmektedir. Kullanım ücreti bilgisi kaynakta belirtilmemiştir.

Kaynaklar

Durmaz, M. (2012). *Ortaöğretim öğrencilerinin (10. sınıf) temel psikolojik ihtiyaçlarının karşılanmaması düzeyleri, motivasyon ve matematik kaygısı arasındaki ilişkilerin belirlenmesi* (Yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

Tez çalışmasının orijinal bağlantısı: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: akademik-oz-duzenleme-olcegi-toad.pdf

Akademik Öz-Düzenleme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin maddeleri kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin tam listesi için M. Durmaz'ın 2012 tarihli yüksek lisans tezine başvurulması gerekmektedir.